

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ

Факультет “Транспортні технології”
Кафедра “Менеджмент організацій”

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
_____ В.М.Сокирко
“ ____ ” _____ 2009 р.

Рекомендовано
навчально-методичною
комісією факультету,
протокол засідання №_6_ від
“11_”_лютого_2009 р.
Голова комісії
к.т.н., доц. _____ М.С.Виноградов

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни циклу дисциплін навчального закладу

“ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ”

напряом підготовки 1004 – „Транспортні технології”
спеціальності 8.100401 „Організація і регулювання дорожнього руху”,
8.100403 „Організація перевезень і управління на транспорті
(автомобільний)”

Курс – 1, семестр – 2

Рекомендовано кафедрою “Менеджмент організацій”,
протокол №_11_ від “_07_”_лютого_ 2009 р.

Зав.кафедрою

д.е.н., доц.

Програму склав

ст. викл.

“_02_”_лютого_ 2009 р.

Ю.Н.Деречинський

Р.Ф.Гайдай

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни “Економічне обґрунтування інноваційних рішень”

Вніс зміни до програми
_____ 20__ р.
“ _____ ”

Рекомендована кафедрою
“Менеджмент організацій”,
протокол засідання № _____
“ _____ ” 20__ р.,
Зав. кафедрою _____
Ю.Н.Деречинський

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету “Транспортні
технології” протокол засідання № _____
від “ _____ ” 20__ р.,
_____ 20__ р.,
Голова комісії _____
М.С.Виноградов

Вніс зміни до програми
_____ 20__ р.
“ _____ ”

Рекомендована кафедрою
“Менеджмент організацій”,
протокол засідання № _____
“ _____ ” 20__ р.,
Зав. кафедрою _____
Ю.Н.Деречинський

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету “Транспортні
технології” протокол засідання № _____
від “ _____ ” 20__ р.,
_____ 20__ р.,
Голова комісії _____
М.С.Виноградов

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Загальні положення

Робоча програма складена згідно з навчальним планом спеціальностей 8.100401 „Організація і регулювання дорожнього руху”, 8.100403 «Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільний)» та вимог Наказу Міністерства освіти і науки України № 161 від 02.06.1993 р.

Ефективність діяльності сучасного підприємства визначається кількома факторами. Одним з провідних є вміння створювати конкурентні переваги на ринку порівняно із конкуруючими організаціями (підприємствами). Суттєвою основою конкурентних переваг є продуктивні, технологічні, організаційні інновації. Впровадження інновацій має наслідком необхідність управління ними на всіх етапах, а кожен з етапів підпорядковується економічним механізмам визначення ефективності.

Програма дисципліни “ Економічне обґрунтування інноваційних рішень” виходить із необхідності підготовки висококваліфікованих фахівців, які володіють передовими підходами до вирішення проблем управління інноваціями в умовах ринкової економіки.

1.2. Мета викладання дисципліни

Мета викладання дисципліни „Економічне обґрунтування інноваційних рішень” полягає в формуванні у майбутніх магістрів принципових підходів щодо економічного обґрунтування рішень інноваційного характеру.

1.3. Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- надати студентам мінімум необхідних теоретичних знань в області інновацій, інноваційного процесу й інноваційного менеджменту;
- навчити економічно правильно оцінювати особливості інновацій як продукту, чітко обмеженого рамками часу, і ефективність упровадження тих або інших видів інновацій;
- надати студентам практичні навички професійної роботи в науково-дослідницькій діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

основні концепції, поняття, методи і підходи, що використовуються в світовій практиці з організації інноваційної діяльності;

основи напрямки інноваційної діяльності підприємств, специфічні методи та інструменти інноваційного менеджменту;

найважливіші проблеми, пов'язані з економікою та організацією інноваційної діяльності

основні функції управління інноваційними проектами – організація, мотивація, планування та контроль;

методи оцінки ефективності інновацій, способи і засоби залучення ресурсів для їх реалізації та механізм управління інноваційними проектами;

вміти:

економічно обґрунтовувати технічні та організаційні інноваційні рішення;

виконувати економічний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємств, виявляти резерви підвищення ефективності та використання трудових, матеріально-технічних та фінансових ресурсів з метою розробки реальних інвестиційних проектів та оцінки їх ефективності.

орієнтуватися в питаннях інноваційної діяльності підприємств у ринкових економічних умовах;

розуміти роль інноваційної політики як засобу підвищення ефективності підприємницької діяльності і виробництва конкурентноздатної продукції;

вміти виявляти найефективніші напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємства та її продукції;

розробляти інноваційні заходи і управляти інноваційними процесами на своєму підприємстві, в галузі, країні.

1.4. Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Базою курсу “Економічне обґрунтування інноваційних рішень” є наступні основні дисципліни: „Основи економічної теорії”, “Основи менеджменту”, “Основи маркетингу”, „Українська мова професійного спілкування”, “Проектний аналіз”.

1.5. Місце дисципліни в професійній підготовці магістра

“Організація праці менеджера ” відноситься до циклу дисциплін підготовки магістра за вибором вищого навчального закладу і є завершальною при підготовці магістрів за напрямом підготовки 1004 – „Транспортні технології”.

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни “ Економічне обґрунтування інноваційних рішень ” за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни “ Економічне обґрунтування інноваційних рішень”

Види навчальних занять	Всього	
	годин	кредитів ECTS
Загальний обсяг дисципліни	72	2
1. Аудиторні заняття	34	
з них:		
1.1. Лекції	34	
2. Самостійна робота	38	
з них:		
2.1. Вивчення конспекту лекцій, ознайомлення з науковою та періодичною літературою	17	
2.2. Самостійне опрацювання окремих питань, робота з відповідною методичною літературою	13	
2.3 Підготовка до модульно-рейтингового контролю 1	4	
2.4 Підготовка до модульно-рейтингового контролю 2	4	
3. Контрольні заходи - залік		

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1. Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни “ Економічне обґрунтування інноваційних рішень” наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, акад. годин	Обсяг самостійної роботи, акад. годин
1	2	3	4
1	Сутнісна характеристика інновацій і інноваційних процесів Сутність, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності. Етапи, стадії і моделі інноваційного процесу. Класифікація інновацій. Життєвий цикл інновацій.	4	2
2	Особливості створення інновацій і формування попиту на них Умови виникнення попиту на інновації. Планування і організація створення нового товару. Види попиту на інновацію і причини, що впливають на нього.	8	2
3	Інноваційна політика підприємства (організації) Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Принципи формування інноваційної політики. Складові інноваційної політики. Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики.	4	3
4	Науково-технічний прогрес - основа економічного розвитку Сутність інтенсифікації економічного розвитку. Два напрямки. Етапи наукової підготовки інтенсифікації виробництва.	4	2
5	Управління інноваціями - новий напрямок у менеджменті Поняття і сутність інноваційної діяльності. Узагальнена модель інноваційного процесу. Стадії інноваційного процесу.	6	2

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
6	Науково-технічний інноваційний процес як об'єкт управління Класифікація нововведень. Розходження інноваційного і стабільного процесів. Фактори, що сприяють інноваційної діяльності. Основні функції управління науково-технічною й інноваційною діяльністю.	4	3
7	Система управління і форми організації нововведень Особливості ієрархічної і органічної систем інноваційного управління. Кібернетичний і синергитичний підходи до управління. Форми організації інноваційних процесів (адміністративно-господарська, цільова й ініціативна).	4	3
	ВСЬОГО	34	17

3.2. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до лекційних занять, роботи з нормативною та періодичною літературою.

Обсяг самостійної роботи наведено в табл.3.1.

Перелік питань для самостійного ознайомлення за кожною темою курсу наведений у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Назва тем та зміст питань для самостійного вивчення

Номер теми	Назва теми та зміст питань для самостійного вивчення	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3
1	Сутнісна характеристика інновацій і інноваційних процесів Класифікація інновацій. Стадії життєвого циклу інновації. Концепція „трьох поколінь продукту” і її зв'язок з стадіями життєвого циклу інновацій.	1
2	Особливості створення інновацій і формування попиту на них Чинники попиту на нові продукти. Формування попиту на продукти особистого споживання і засоби виробництва.	2

Продовження таблиці 3.2

1	2	3
3	Інноваційна політика підприємства (організації) Методи і моделі вибору інноваційної політики підприємства.	2
4	Науково-технічний прогрес - основа економічного розвитку Сутність інтенсифікації економічного розвитку. Типи і джерела економічного зростання. Поняття результативності і ефективності у економічних дослідженнях. Сталий економічний розвиток.	2
5	Управління інноваціями - новий напрямок у менеджменті Узагальнена модель інноваційного процесу. Прийоми управління інноваціями і інноваційним процесом (бенчмаркінг, фронтинг, маркетинговий прийом управління, бренд-стратегія, інжиніринг та реінжиніринг)	2
6	Науково-технічний інноваційний процес як об'єкт управління Фактори, що сприяють інноваційної діяльності. Функції управління інноваційним процесом.	2
7	Система управління і форми організації нововведень Синергетичний підхід до управління нововведеннями.	2
	ВСЬОГО	13

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Види контролю

Основні контрольні заходи:

- поточний контроль;
- модульно-рейтинговий контроль;
- підсумковий (семестровий) контроль - залік.

Поточний контроль здійснюється на лекційних заняттях у вигляді контрольного опитування.

Модульно-рейтинговий контроль здійснюється для студентів денної форми навчання у вигляді письмового опитування у два етапи: перший – на восьмому тижні навчання, другий – на шістнадцятому тижні навчання.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового заліку - контрольного письмового опитування за банком завдань відповідної частини дисципліни (перший модуль, другий модуль, перший і другий модуль).

4.2. Перелік типових завдань до 1-го модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Сутність, об'єкти і суб'єкти інноваційної діяльності.
2. Етапи, стадії і моделі інноваційного процесу.
3. Класифікація інновацій.
4. Життєвий цикл інновацій.
5. Інтереси й рушійні мотиви інноваційної діяльності.
6. Рушійні сили конкуренції на ринку новацій.
7. Економічні методи регулювання ринка новацій.
8. Форми інноваційного підприємництва.
9. Інноваційний клімат й фактори, що його визначають.
10. Умови виникнення попиту на інновації.
11. Планування і організація створення нового товару.
12. Види попиту на інновацію і причини, що впливають на нього.
13. Оцінка економічної ефективності інноваційних проектів.
14. Абсолютна і відносна ефективність.
15. Результати і витрати в інноваційній діяльності.
16. Принципи оцінки ефективності інновацій.
17. Показники ефективності інноваційних проектів.
18. Сутність і завдання інноваційної політики підприємства.
19. Принципи формування інноваційної політики.

20. Складові інноваційної політики.
21. Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики.
22. Фактор часу і його вплив на оцінку ефективності інновацій: приведена вартість.
23. Дисконт і методи його оцінки.
24. Фінансове забезпечення процесу розробки і реалізації інноваційного проекту.
25. Оцінка можливих варіантів співвідношення фінансових ресурсів і фінансових потреб у процесі інноваційної діяльності.
26. Принципова логістична крива руху фінансових ресурсів при розробці й реалізації інноваційного проекту.
27. Фінансові (грошові) потоки організації і їхня класифікація.
28. Принципова схема фінансових потоків організації.
29. Види інвестицій і можливості їхнього використання для інноваційної діяльності.
30. Дисконтування і нарощування фінансових потоків.

4.3. Перелік типових завдань до 2-го модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Фактори ризику й невизначеності і методи їхнього обліку при фінансуванні інноваційних проектів.
2. Форми фінансування інноваційних проектів: короткострокові, середньострокові, довгострокові.
3. Сутність інтенсифікації економічного розвитку.
4. Етапи наукової підготовки інтенсифікації виробництва.
5. Поняття і сутність інноваційної діяльності.
6. Узагальнена модель інноваційного процесу.
7. Стадії інноваційного процесу.
8. Основні фінансові документи, їхня відповідність GAAP і аналіз.
9. Баланс організації і його аналіз.
10. Аналіз звіту про прибутки і збитки.
11. Аналіз обсягів і динаміки виробництва і реалізації продукції (товарів, робіт і послуг).
12. Аналіз виконання зобов'язань по договорах і постачанням продукції.
13. Аналіз продукції, що випускається, (товарів, робіт і послуг) по номенклатурі й асортименту.
14. Аналіз якості продукції, що випускається, (товарів, робіт і послуг).
15. Аналіз ритмічності виробництва і реалізації продукції.
16. Аналіз факторів, що впливають на виробництво і реалізацію продукції.

17. фінансові засоби організації і їхня характеристика.
18. Аналіз складу і структури витрат організації.
19. Оцінка витрат організації по інвестиційній і фінансовій діяльності.
20. Класифікація витрат організації і задачі їхнього аналізу.
21. Аналіз утворення і використання прибутку.
22. Задачі адаптації даних бухгалтерського обліку у фінансовому аналізі.
23. Економічна рентабельність і її використання для оцінки ефективності інноваційної діяльності.
24. Взаємозв'язок показників при оцінці економічної рентабельності.
25. Аналіз комерційної маржі й коефіцієнта трансформації.
26. Імобілізовані активи і фактори, що впливають на них.
27. Фінансово-експлуатаційні потреби і фактори, що впливають на них.
28. Політика фінансування інноваційної діяльності організації: мета, завдання, зміст.
29. Брутто- і нетто- результати експлуатації інвестицій, сфери використання показників.
30. Оцінка вільних засобів організації і можливості фінансування інноваційної діяльності.

4.4. Перелік типових завдань до заліку

До семестрового контролю - заліку винесені питання I і II модульно-рейтингового контролю знань.

У відповідності з діючою Вказівкою, якщо за результатами модульного контролю студент має незадовільну оцінку з одного модулю (або не має ніякої оцінки), залікове завдання в такому випадку являє собою питання з банку завдань відповідного модулю.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1. Основна література

1. Закон України „Про інноваційну діяльність”. Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. - №36.
2. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. За редакцією В.О. Василенко. – Київ: ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440 с.
3. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 152 с:
4. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов / С. Д. Ильенкова, Л. М. Гохберг, С. Ю. Ягудин и др. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997.
5. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: Учебник. — М.: ЗАО Бизнес-школа “Интел-Синтез”, 2004. – 256 с.
6. Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент. – СПб: Питер, 2001. – 304 с : ил. – (Серия «Учебники для вузов»).
7. Инновационный менеджмент: Учебное пособие / Под ред. В.М.Аньшина, А.А. Дагаева. – М.: Дело, 2003. – 528 с.

5.2 Додаткова література

1. Титов А.Б. Маркетинг и управление инновациями. – СПб.: Питер, 2001. – 240 с.: ил.
2. Янковский В.П., Мухарь И.Ф. Организация инвестиционной и инновационной деятельности. – СПб: Питер, 2001. – 448 с. Ил.
3. Медынский В.Г., Шаршукова Л.Г. Инновационное предпринимательство: Учебное пособие. – М.: ИНФРА - М, 1997. – 240 с.
4. Управління інноваціями / За ред. А.І.Сухорукова. – Київ: „Видавничий дім „Комп’ютерпрес”, 2003. – 206 с.

5.3. Методична література

1. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу „Інноваційний менеджмент” (для студентів спеціальності 8.050201 “Менеджмент організацій” всіх форм навчання) / Укладачі: Ю.Н.Деречинський, Р.Ф. Гайдай, І.Ю.Гайдай – Горлівка: АДІ ДВНЗ „ДонНТУ”, 2007. - 61 с.